

Sodobni nemški razstavni tip nemškega ovčarja

1. del

*S prijaznim privoljenjem avtorice Linde Shaw MBA
prevedla Katja Krajnc©*

[Spletna stran: http://www.shawlein.com](http://www.shawlein.com)

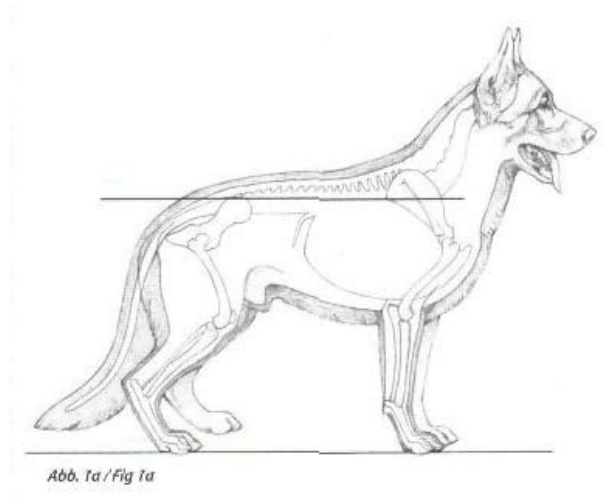
V 60-tih letih, ko je začel plemenjak *Lance of Fran-Jo*¹ vplivati na krvne linije, prezentirane v ameriških razstavnih krogih, se je tudi v Nemčiji začela cepitev razstavnega in delovnega tipa nemškega ovčarja. Enako, kot se je to sočasno dogajalo v Ameriki, so postajali nemški psi, ki so bili vzrejeni za razstavni krog, daljši in njihov prsni koš globlji, postajali so tudi močnejše okoteni, njihovo gibanje v kasu pa je bilo prostornejše. Na splošno pa so ohranili psi, ki so bili odbrani za šport ali za službene pse, bolj kvadratično obliko ter bili tudi manj okoteni. Vendar pa nemško vzrejo, v nasprotju z ameriško, regulirajo in so jo tudi že v preteklosti regulirale druge zahteve, kar je preprečevalo in še preprečuje selekcijo, ki bi temeljila le na atraktivnem stranskem gibanju v razstavnem krogu. Nemški razstavni psi so rentgensko slikani glede na kolčno displazijo, izkazovati morajo dober temperament ter svoje atletske sposobnosti dokazovati tudi na izpitih za delovne pse ali izpitih za pastirske pse, vrhunski plemenjaki pa morajo svoje kvalitete kot dobri prenašalci dednih lastnosti dokazati tudi s svojim potomstvom. Spektakularno stransko gibanje preprosto ni dovolj, da bi bil nemški pes uvrščen v sam vrh.

Nemške pse tudi nekoliko drugače razstavljajo, pri čemer je več poudarka na sposobnostih psa, da je ta s svojim vodnikom zmožen dlje časa vzdržati v hitrejšem gibanju. Tako je mnogo lažje prepoznati, če ima pes težave pri gibanju v pogledu od spredaj ali zadaj. Preveč okotena žival s srpastimi okončinami se zelo nebogljeno giblje ter ni v stanju, da bi v gibanju skrila svoje pomanjkljivosti. V gibanju v prosti vodljivosti pa je nemškemu sodniku tudi omogočeno, da lahko presoja psa, ne da bi ta vlekel naprej ali da bi ga njegov vodnik dvigoval oz. vlekel navzgor. Ko se začne pes gibati z resnično dobro hitrostjo, je že izgubil nekaj energije ter ostane v normalnem oz. naravnem gibanju. Gledano v celoti dajejo nemški psi podobo atraktivnega tipa, z lepimi glavami, z močnimi kostmi in z dobrimi razmerji ter dobro okotenostjo spredaj in zadaj. Zelo redko bomo videli nemškega psa s s prekomerno dolžino telesa in hrbta, in prav gotovo ne v tolikšni meri, kot je to pogosto opaziti v ameriških razstavnih krogih. Pojavlja pa se vse več nemških psov s precejšnjo okotenostjo zadaj. To je brez dvoma posledica pomembnosti, ki se pripisuje samemu gibanju, vendar pa ta okotenost še zdaleč ne dosega ekstremov, ki so bili v zadnjih desetletjih akceptirani na

¹ Glej sestavek o Ameriškem razstavnem tipu nemškega ovčarja.

ameriških razstavah. Dokler močno okoten pes nima težav z visokimi skoki ter nima težav s hitrimi obrati ter je sposoben brezhibnega teka, se lahko osredotočamo na pomembnejše stvari.

Področje, kjer bi nemški psi lahko imeli težave, pa je **zgornja linija**, in sicer z izbočenostjo hrbta, ki jo lahko pri teh psih opazujemo že več desetletij. Nekateri sodniki glede na to, kako močno je hrbtenica izbočena, govorijo o krapjem hrbtu, hrbtu v obliki banane ali celo kolesa. Osebno sem mnenja, da gre pri tem samo za različne stopnje istega defekta. Nekateri psi so nagnjeni k temu, da se ob postavljanju usločijo prek ledij, vendar je treba v tem primeru preveriti, če ta usločenost obstoji tudi še, ko se pes giblje v kasu. Pravilen in močan hrbet pri psu se prav v ničemer ne razlikuje od volčjega hrbta ter kaže zelo rahel lok prek mišic na ledjih, ne da bi bil hrbet pri tem vidno izbočen oz. kakorkoli upognjen.

Slika 1a prikazuje pravilno zgornjo linijo z znatnim dvigom proti vihru, ki nato preide v kratek in raven hrbet. Viher je visok zaradi svoje gradnje in ne zaradi tega, ker bi bil pes zadaj močno okoten. Nagib križca se začinja tam, kjer je hrbtenica povezana s kolki.

Abb. 1b / Fig 1b

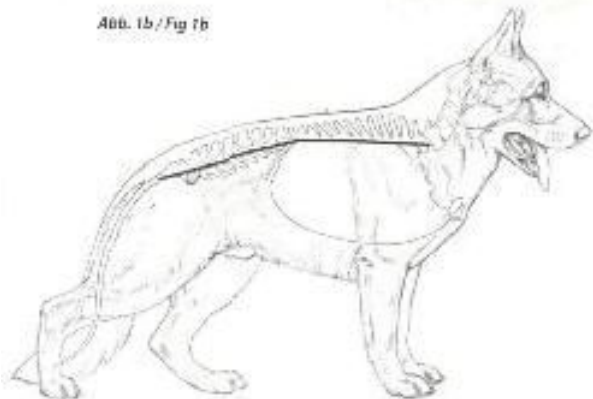

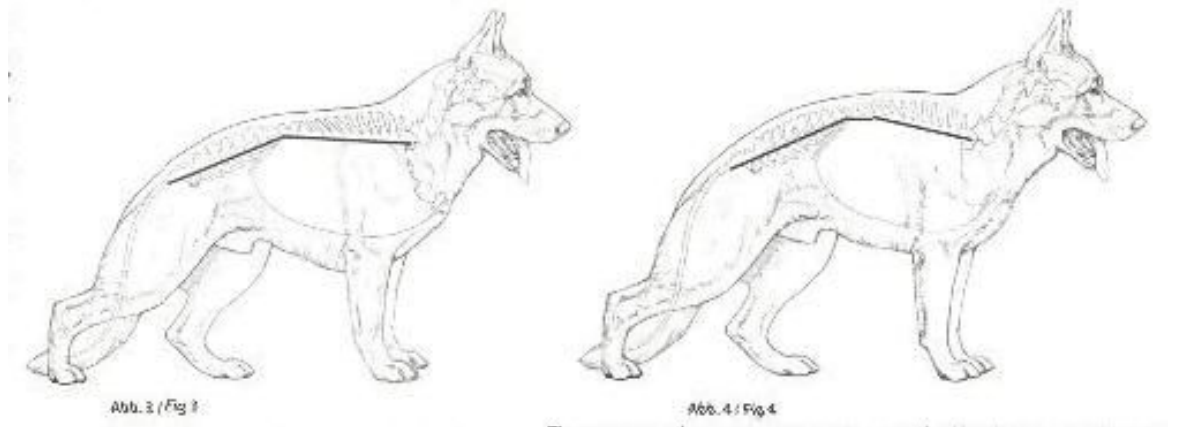
Abb. 2 / Fig 2

Ko je pes postavljen (slika 1b) hrbtenica nekoliko pada, toda ne tako močno, da bi bila popačena temeljna struktura.

Mnogo nemških psov ima raven oz. ploski viher z neznatno razliko med vihrom in hrbtom. Medtem, ko se zdi, da je zgornja linija ravna, obstaja v resnici neznatna izbočenost hrbtenice, ki pa zadošča za to, da se izravnajo dolga dorsalna prsna vretenca (**slika 2**).

Čeprav se zdi, da je to le malenkost, pa iz tega izhaja kar nekaj večjih posledic. Če so namreč prsna vretenca (vihra) nizka, je prav za toliko stopinj upognjena navzdol tudi celotna rebrna kletka (prsni koš). Vretenca vihra pomagajo pritrditi t. i. *scapulo* oz. lopatico, zato je ta potisnjena narahlo naprej, kar psu otežuje, da bi naredil dolg korak, čeprav je morda videti, da ima zelo dobro nadlahtnico. Tudi glavo pes v tem primeru pogosto nosi tako, da jo drži malo naprej in navzdol.

Kolikor močnejša je izbočenost hrbtenice, toliko intenzivneje so deformirane tudi druge značilnosti (**slika 3 in 4**).

Udrtnina, t. i. „Knick“ v vretencih se pogosto pojavi najmočneje prav neposredno za vihrom, in sicer na mestu, kjer se povezujejo prsna in ledvena vretenca. Če se hrbet izboči navzgor ter prsni koš s tem teži navzdol, se zdi, da ima pes pritegnjen trebuh, kar povzroči pojav tako imenovane **kratke spodnje linije**. Prav tako pa s tem spremeni svojo pravilno lego križec, saj začne hrbtina linija padati že od sredine hrbta dalje. Tako je mogoče pri nekaterih psih opaziti sicer popolnoma raven oz. ploski križec, ki deluje padajoče le zaradi izbočenega hrbta.

Zdi se, da obstaja teza, da je izbočen hrbet tudi močan hrbet. V arhitekturi na primer je izkazal rimski obok izredno moč proti pritisku navzdol, takšna anatomija predstavlja prav gotovo koristno strukturo za živali, kot so sloni in nilski konji, pri katerih služi kot opora za veliko težo. Vendar pa imajo živali, ki se gibljejo v kasu in v galopu, in ki potrebujejo za svoje gibanje močan odziv naprej, povečini ravne hrbte. V naravi ne obstaja nobena vrsta psov, ki bi imela izbočen hrbet. Če deluje izbočen hrbet pri psu v stoji neprivlačno, pa ima za delovnega psa celo resne posledice, o katerih bom govorila v naslednjem poglavju.

Sodobni nemški razstavni tip nemškega ovčarja

2. del

Najučinkovitejša možnost prenosa energije v smeri naprej je vzdolž ravne linije. Zato pa mora biti hrbtenica pri psu, ki se pravilno giblje v kasu, v vodoravnem in ravnem položaju. Če kaže hrbtenica tendenco, da se giblje oz. niha sem ter tja oz. kot rečemo ponavadi, da je hrbet nemiren ali nečvrst, ali če je hrbtenica izbočena, bo samo gibanje to izbočenost s silo, ki od zadnjih okončin prehaja na sprednje, samo še ojačalo. Nemiren oz. nečvrst hrbet je slabša od obeh variant, saj takšen hrbet nima niti moči, da bi nudil oporo sam sebi, kaj šele, da bi pri gibanju učinkovito prenašal silo naprej. Toda tudi skrivljen ali izbočen hrbet predstavlja napako, kajti tudi ta ni sposoben prevajati sile iz zadnjih okončin na sprednje. To lahko ponazorimo z naslednjim primerom: če vzamemo ravno palico ter jo potiskamo od zadnjega konca naprej, ta ohrani svojo ravno strukturo; tudi če jo vržemo, ravna palica ohrani svojo strukturo skozi zrak (dokler seveda ne začne učinkovati težnost). Če pa vzamemo upognjeno palico in jo vržemo, bo ta težila k temu, da bo pri gibanju naprej absorbirala nekaj svoje energije ter bo svojo ukrivljenost še ojačala ter tako ne bo letela tako daleč kot ravna palica. To tehniko uporabljajo nekateri sesalci pri gibanju v galopu; primer za to so gepardi, ki prožnost svojega sicer naravno povsem ravnega hrbta, ki je med določeno fazo gibanja izbočen, izkoristijo za to, da povečajo dolžino koraka, posledično pa se s tem pripravijo že na drugi skok. V kasu pa trajno izbočen hrbet troši preveč energije in rezultira še bolj okrepljeno izbočenost zgornje linije (**slika 1**).

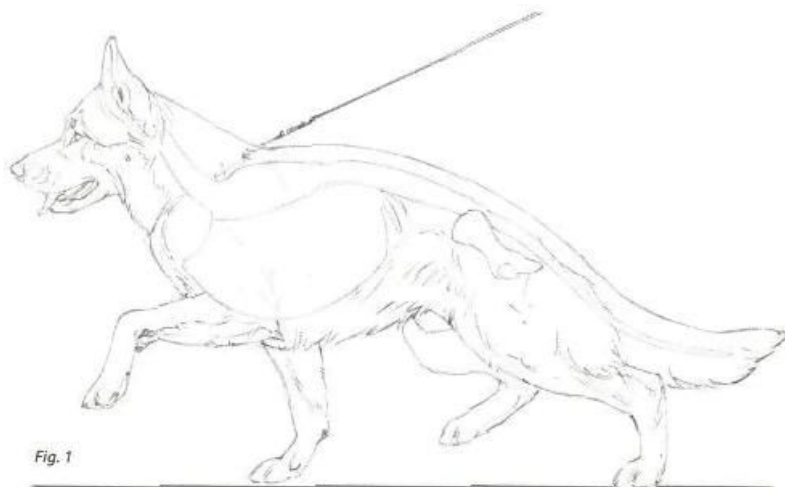

Fig. 1

Poudarjena upognjenost znižuje viher in prsni koš ter povzroča opazno spuščeni položaj glave; tako nekateri psi med tekem spustijo glavo tudi do višine prsnega koša (**slika 2**).

Fig. 2

Normalna drža glave v kasu naj bi bila nekoliko nad horizontalo: vendar pa še dovolj visoko, da lahko pastirski pes še nadzira svojo čredo, ne pa tako visoko, da bi ga to pri njegovem delu utrujalo.

Še bolj problematična pa je sprememba v legi plečnice. Če sta namreč viher in prsni koš močnejše upognjena (v smeri navzdol), se plečnica (celoten ramenski obroč) pomakne naprej, v bolj vzravnani položaj (**slika 3**), kar psu otežuje dolg oz. prostoren korak. Posledica tega pa je, da nadlahtnica, ki naj bi bila v polnem kasu skoraj v vertikalnem položaju, komolcev pogosto ne more premikati dovolj daleč v smeri naprej (**slika 4**).

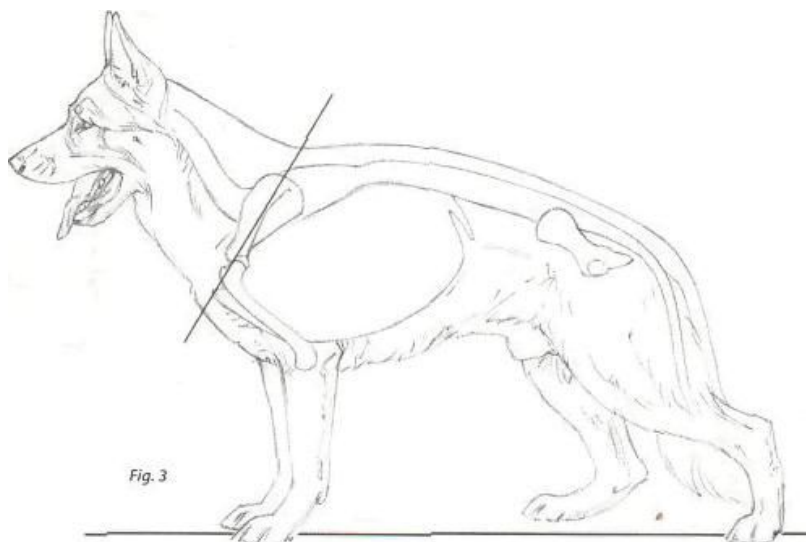

Fig. 3

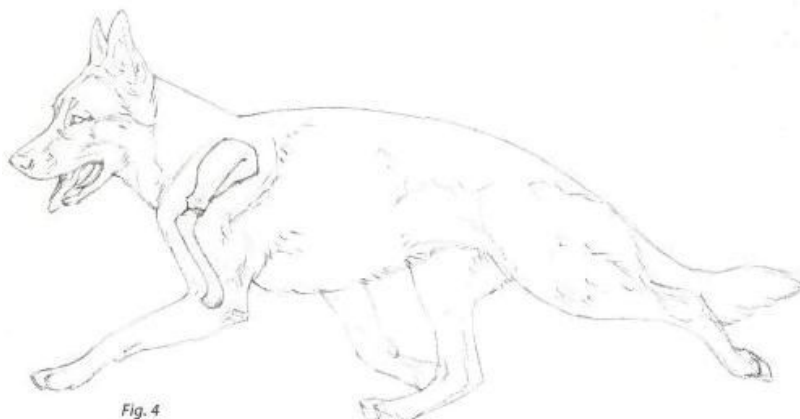

Fig. 4

Pri počasnejšem gibanju oz. pri manjši hitrosti to ni toliko pomembno ter je to tudi komajda mogoče zaznati. Dolgotrajnejši in počasnejši kas ne zahteva tolikšne dolžine koraka. Toda pod pritiskom povečane hitrosti dobimo občutek, da poizkuša pes dolžino koraka doseči bolj s komolci kot pa s plečnico (prek ramenskega obroča). Ko poizkuša potisniti nadlahtnico bolj naprej, nekoliko bolj dviguje prednje okončine ali celo spusti glavo nekoliko nižje. Sicer je pri takšnem psu mogoče hitro gibanje, vendar pa ne bo nikdar dosegel pravilnega oz. tako imenovanega povezanega »plavajočega« kasa.

Pes s povsem pravilnim hrbtom pa ohranja pravilno zgornjo linijo v vseh fazah gibanja in pri vseh hitrostih. Celo ko vleče za povodec, ostaja pravilni hrbet raven, medtem ko lahko izbočeni hrbet za vihom oblikuje celo pravo grbo. Ni oporne točke za to, da bi takšen defekt opravičevali kot posebno močan in čvrst hrbet, kajti to preprosto ne drži. Gre za odstopanje, ki bi bilo opazno tudi pri vsaki drugi pasmi psov (**slika 5**). To odstopanje lahko spravi iz ravnovesja celotno strukturo psa in ga naredi dovzetnejšega za poškodbe, še posebej pri skokih. Ni skrivnost, če na tem mestu omenim, da so težave s hrbtom pri tej pasmi že dolgo tema razgovorov. Zato bo vzrejanje s ciljem zdravih in ravnih hrbtov pripomoglo k zagotavljanju atletskih sposobnosti živali in jih obenem obvarovalo pred poškodbami v prihodnosti.

